

gravi custodia carcerare, ita quod solummodo vita sibi misericorditer reservetur, donec ad sue presumptionis nequitiam resipiscat. Abbas, Pirhing. Anaclei. lib. 5. tit. 9. de Apostasia.

(Fere cum penis prædictis conveniunt disposita, in l. 41. & 42. t. 6. p. 1. in quibus si clericus matrimonium contraxerit, debet beneficio privati, & ab officio suspendi per excommunicationis sententiam: filii hujus conjugii excluduntur à parentum hereditate; si de licentia uxoris ad ordines promovetur, iterum accedens, privationem & suspensionem meretur; verum cum poenitente dispensatur; *vide etiam l. 39. ejus. t. 8. pars. ubi concordantia & discordantia inter orientales & occidentales clericos ad contrahendum matrimonium designatur; utrique in minoribus contrahere possunt, quando promoventur, castitatem istam non illi promittunt: Occidentales promoti ad uxores præhabitas non commisceantur; secus orientales.)*

Apostata, & fugitivi regulares quomodo absolvantur Summo Pœnitentiario, assignatur à Benedicte XIV. tom. 2. contr. 95. incipiunt. Pastor bonus §. 33. Quoad apostatas, vel fugitivos Regulares ad Apostolicam Pœnitentiariam recurrentes, servetur laudabilis ejusdem præaxis, ut scilicet major Pœnitentiarius, audito prius, si in Urbe adsit, ordinis Superiore, seu Procuratore generali, iungat apostata, seu fugitivo, intra tempus arbitrio ipsius majoris Pœnitentiarii taxandum, reditum ad proprium ordinem. Interim vero si expedit, à censuris eundem absolvere, vel absolvi mandare possit, cum reincidentia, si intra dictum tempus minime redierit (dilatata tamen usque ad actuale reditum dispensatione super irregularitate, si forte eam insuper contraxisset) alias præterea penas, sive de jure communi, sive ex statutis ordinum, propter apostasiam, seu fugam inflicta, discrete moderari, commutare, vel etiam, juxta peculiare circumstantias, condonare possit. Si vero casus ejusmodi sit, ut re præsentem in Signatura discussa, censeatur expedire, quod absque reditu ad proprium, transitus eidem ad alium ordinem concedatur; possit major Pœnitentiarius istud etiam concedere, adhibitis tamen his cautionibus, quas ad refrænandum vagandi licentiam necessarias, seu opportunas judicaverit, nec non illa præ oculis habenda, quæ intra circa transitum disponitur. Nemini autem Regulari quacunque de causa permittere valeat, ut in habitu seculari, seu Clerici Secularis, in perpetuum extra claustra vivere possit.

Apostata nullatenus admittitur ad allegandam quancunque causam super nullitate professionis regularis, sed ad monasterium redire coguntur; Idem, t. 2. contr. 47. incip. Si datam hominibus. *(Vide ad. prox. citat. & verb. Superiores, ubique ad litteram Bullam præced.)*

Apostatæ declarantur illi, qui post unicum sententiam latam pro nullitate professionis, etiam appellatione non interposita, habitum abjecerint; Idem *ibidem*. Item ii, qui post sibi indulgenti restitutionem in integrum à religionis claustris migrare præsumant; Idem *ibid.*

Ibidem addenda est novissima sequens constitutio felicis recordationis Summi Pontificis Benedictus XIV. *ineip. Pastoris æterni* quæ regulares apostatæ ad suos ordines cum penarum condonatione revocantur.*

BENEDICTUS EPISCOPUS.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

PASTORIS æterni vices, licet immeriti, gerentes in terris, paternæ charitatis nostræ partes esse reputamus, ut in vobis, quas satanas versutia à caulis Domini abduxit, ad easdem opportunitis rationibus redire, & ne in perpetuum pereant, quantum Nobis ex alto conceditur, providere studeamus. Itaque in præsentem anno Jubilee, an nos scilicet remissionis & gratiæ, quem ad totius catholice ecclesie consolationem, atque edificationem, a permissisque largiter prolati spiritualium gratiarum dispensationi Nostræ divinitus creditarum thesauris, indiximus, & benedicente Domino, maximo cum animi Nostrī gau-

dio celebramus, pietatis Nostræ viscera erga Regulares professionis suæ desertores aperire, eosque ad Christi ovile, suos videlicet ejusque ordines, extra quos, luporum rapacium insidiis, atque periculis expositi, miserere vagantur, quantum divina benignitas largiri dignabitur, ut ad salutem vitæ normam, quam amplecti fuerant, vel postliminio reverti, vota sua Domino redere studeant, revocare cupientes, ac fel. rēct. Urbani VIII. Clementis X. Innocentii XII. & Benedicti XIII. Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, qui annis Jubilei tunc instantibus seu currentibus, ejusmodi Regularium desertorum reductioni providi consulerunt, vestigiis inherentes, auctoritate apostolica tenore præsentium misericorditer indulgemus, ac statuimus, & decernimus, ut Regulares apostatæ & fugitivi cujuscunque sint ordinis, tam mendicantium, quam non mendicantium, congregationis, societatis, & instituti etiam necessario exprimendi, qui extra montes intra quatuor, ultra montes vero intra octo menses à publicatione earundem præsentium literarum inchoandos, sua sponte ad suam quisque religionem redierint, tunc poenarum omnium ipsis propter apostasiam hujusmodi inflictarum vel infingendarum, remissionem atque impunitatem assequantur. Ita tamen ut debeat à suo quisque superiore humiliter petere absolutionem, & coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri, viceversa Superior benigne lenis teneatur ab hujusmodi penis absolvere, & paternæ charitate compelli, cui propterea ad effectum præmissum dumtaxat, quantum opus sit, omnem facultatem necessariam dicta auctoritate harum serie impertimur.

Non obstantibus &c.

Ut autem &c.

Noli ergo &c.

Datum Rome apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ 1749. pridie Idus Januarii, Pontificatus Nostrī anno decimo.*

Gravis est questio illa, quam obiter examinavit Auctor n. 22. utrum verus apostata à religione sit ille, qui ad aliam religionem discedit animo illam ingrediendi, sed non petit licentiam à Superiore religionis, quam deserit. Negat cum Auctore loco citato Fagnan. in c. ult. n. 11. & sequent. de Apost. Gonzal. *ibid.* n. 1. & alii.

At cum alii affirmant Suarez de Religion. t. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 12. ad n. 17. Media via pariter cum aliis incidit Fatinae, par. quest. 183 num. 105. ubi distinguit, & apostasiam penam evadere tenet eum, qui inrat religionem aliquam, quæ ejusdem est regulæ, tamen habitus diversi ab illa de qua est ingressus. Secus si inrat religionem, quæ simul est diversus habitus, diverseque regulæ; hunc & apostatam esse, penisque subijci apostatarum contendit.

In questione de qua agit Auctor. n. 23. & sequent. an scilicet ad apostasiam à religione requiratur dimissio habitus, Schmier. jurisprudent. canon. civil. lib. 5. tract. 2. cap. 3. sect. 1. n. 74. & sequent. relatis opinionibus affirmativa Fagnan. in d. cap. ult. num. 7. de Apostat. aliorumque, & negativa opinionio Gonzal. in eod. cap. ultim. num. 4. & pariter aliorum, ita concludit. *Assumen quoad excommunicationem lata sententia incurrendam juxta, cap. Ut periculo so. 2. Ne Clerici. vel Monach. uti & quoad amissionem privilegiorum ordinis procedente saltem sententia declaratoria juxta Concilium Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 19. inflingendum requiritur habitus dimissio. At quoad irregularitatem, quæ religioz Apostata sacros ordines in apostasia susceptos etiam post conversionem & reditum ad monasterium exercere nequit in cap. ult. de Apost. nulla sit distinctio non habitum deponerit vel retinuerit.*

Ricciulli. de jur. perion. extr. gem. existent. lib. 6. de Apost. fidei lib. 7. de Apostat. à stat. ordin. cleric. & l. 8. de Apost. à stat. relig. regular. ex ratione instituti agit Theophilus quoque Raynald. hoc ipsum argumentum tractat. in opere cui titulus. *Jude Posterī Apost. à Religioz ordin. lucubratio.* Consultè utramque, dum res ita postulat, & addit. num. 9. sup. posita, aliquid in hujusmodi

materia ab hispanicis ordinationibus determinatam ut edoceretur, fuit inserta; Quis demirabitur, cum hodie major debeat præberi notitia, penas stabilitas saltem demonstrari, & loca, ubi omnia hic concernentia latius pertrahantur, præscribi! Si pro regis & patriæ salute vitam suam vassillus l. 4. tit. 24. p. 4. in periculo ponere tenetur, ac mortem subire, l. 2. tit. 23. 4. tit. 27. 3. tit. 29. p. 2. Si servus pro domino ejus offensus, aut vitæ defensione in eadem est obligatio constitutus? Quanto majus erga Deum Creatorem, & Redemptorem nostrum erit vinculum? Ea propter per leges nostras hispanicas prohibitorium equidem fuit, aliquem ex christianam religionem profitentibus à castis ejusdem militiæ ad perfidam sectam, sive judaicam, sive mahometanam transigere, vel in partē recedere: ignis conchretio erat poena: l. 1. r. 1. l. 4. For. Reg. parentes desertionem hujusmodi filiorum afflicentes puniebantur eadem; per leges partit. ipsamet animadversione, quæ hæretici pertinet; sed à 2. ejusd. t. 26. p. 7. inter hæreticum concionatorem, eritoribus hæreticoz credare exhibentes, & credentem, non vero eiquequantem, magna notoria distinctio; transgressores primò nominati flammis exurebantur: ultimus exilium patiebatur, aut in carcere erat detentus, donec resipisceret, cum applicatione bonorum descendentibus, si catholicam præseferent religionem: l. 7. t. 7. p. 6. deficientibus, collateralibus ejusdem religionis usque ad decimum gradum; non statibus, regæ camerez. *(Vid. ad rem add. hisp. verb. Successio ab intestato vers. Non potest non:)* per. l. Ord. Reg. 3. & 4. tit. 4. tit. 19. lib. 8. eo ipso quod à iudice ecclesiastico pro hæretico quis fuerit damnatus, (olim ecclesiastico privati hæc erat cognitio: sic lex. 2. tit. 1. lib. 4. For. Reg. Addit. hisp. verb. Forum, vers. De prima & Quis vero verb. etiam Inquisitionis Tribunal) melietas eorumdem ipsismet camerez erat propria; nihilominus l. 1. r. 1. lib. 1. Ord. Reg. penas legib. partit. & Ordin. stabilitas in effectu esse perducendas decernitur; tamen ut posteriores, leges Recop. Castel. in quantum anterioribus contrariantur, (l. 238. sty.) debent observari; *Vide d. Add. in princ. verb. Inquisitionis tribunal; majorem ad claritatem & notitiam recognosce t. 1. & 2. l. 4. For. Reg. t. 24. 25. & 26. p. 7. t. 3. 4. jam tit. & 5. l. 1. l. 1. Ord. h. 1. & 6. tit. 1. lib. 1. r. 2. & 3. lib. 8. Recop. Castel. l. 29. tit. 5. lib. 7. 15. 16. & 17. tit. 26. lib. 9. In d. in quibus de judex, sartaces, & hæreticis agitur; ordinatur quomodo inter christianos duo primi vivere debent; quibus, & intra quod tempus actio vel accusatio in tertios erit producenda, etiam post mortem; non vi, nec eos terrendo, sed bonis exemplis, charitativisque blanditiis ad Christi fidem sunt convertendi; eodem modo, & blandis verbis de hæreticorum conciliatione est agendum; si poenitent, veniet reconciliandus, si pertinax, ut pleclatur, curiæ seculi tradetur; *Vid. suis in locis, & add. hisp. verb. Hæbreus.**

- Ordo à Seco traditus fundatur in sacra scriptura, ad num. 14.
- Apostolorum canonice indicantur in cap. Placuit dist. 16.
- Aferuntur dicti Apostolorum canones.
- Apostolorum traditiones non possunt in dubium recitari, & ab omnibus sunt observandæ.
- Apostolorum literas continentes est hæreticus.
- Apostoli cum Christo habuerunt unum, & dominium aliquorum mobilium, & affirmare contrarium est hæreticum.
- Apostoli cum Christo multa habuerunt, de quibus potest fieri disputare.
- Apostolorum præceptum de pecunia non habenda, non fuit rigorosum.
- Novæ add. ex aliena manu, ad num. 42.
- Apostolus idem est ac latine Missus, Concil. Aquiligran. sub Ludovico Pio cap. 9. ubi habentur præcisæ verba Apostoli in latina lingua Missi interpretantur, quæ ipsos missi Dominus evangelizare ad illuminationem omnium populorum. Et gloss. in cap. Cordi nobis, tit. 15. de appellat. in 6. verb. Petat, & additio, ubi habet: Sic etiam de Apostolis dicimus, quod à Deo, vel de celo missi fuerint. Apostoli omnes fuerunt baptizati Baptismo Christi, & Quasi ab Hierosolymis, &c. Si eos, de consecratiōe, cum hac tamen advertentiā, quod solus Petrus inter ipsos fuit baptizatus Christo suis propriis manibus. Scribit enim Evodius Petri successor in episcopatu antiocheno, à Christo ex mulieribus solum Virginem Mariam, & ex viris baptizatum solum Petrum, à Petro Andream; Jacobum; & Joannem, ab aliis ceteros; Sic referunt Basilium in 3. Joann. & Nicephorus l. 2. hist. c. 33. & tenet Bellarmus lib. 2. de Romano Pontifice cap. 10.
- Apostoli omnes à Christo ordinarunt sunt sacerdotes, & Episcopi; cap. ult. lib. 8. contrit. apostolicar. ubi habetur præcisè: A Moysse constituti sunt Pontifices, Sacerdotes, & Levitæ; à Christo autem Salvator vero Noster Nostræ decem Apostoli; ab Apostolis vero Ego, Jacobus, & Ego Clemens, & alii nobiscum, ne omnes iterum recenseamus: Communitur vero à Nobis omnibus Presbyteri, Diaconi, Hypodiaconi, & Lectores. Et quod à Christo fuerint ordinati sacerdotes, habetur præcisè verbis in Concil. Tridentino. *et vide Sacrificio Missæ vers. 22.* In Coena novissima Corpus, & Sanguinem sub speciebus panis, & vini Apostolis; quos tunc novi testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent; tradidit; & Canon. 2. Si quis dixerit, illis verbis: Hoc facite in memorem commorationem, Christum non instituisse Apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi, alique sacerdotes offerent Corpus, & Sanguinem suum; anathema sit. Apostoli omnes immediate à Christo, & non mediante Petro, acceperunt munus Apostolatus, sicque jurisdictionem, & auctoritatem ubique terrarum prædicandi verbum Dei, fundandi Ecclesias, & creandi Episcopos, ut colligitur aperte ex verbis ipsiusmet Christi Joann. 20. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos; Quibus verbis dicunt Patres, & præcipue Chrysostomus, Cyrillus, & Theophylactus factos fuisse Christi Vicarios; immò ipsum Christi officium, & auctoritatem accepisse, & sicut Pater Filium misit summa potestate prædicum, ita ad Christum, adjecti Christus: Sicut misit me, ut intelligerent in apostolica auctoritate eis à Christo tributa contineri omnimodam potestatem ecclesiasticam; Lucæ 6. expressè habetur: Vocavi discipulos suos, & elegit duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominavit; & Joann. 6. Nonne ego vos duodecim elegerim? & Paulus Apostolus expressè dicit, se auctoritatem, & jurisdictionem habuisse à Christo, & inde probat se esse verum Apostulum; Galat. 1. Paulus Apostolus non ubi hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, & Deum Patrem; & ibidem; ut ostenderet se non accepisse auctoritatem à Petro, vel à illis Apostolis, ait: Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero Matris meæ, & vocavit per gratiam suam, & continuo non acquievi carni, & sanguini, neque veni à Hierosolymam ad antecessores meos Apostolos, sed ab illi Arabiam; & iterum reversus sum Damascus; Deinde

APOSTOLUS.

SUMMARIUM.

- Apostolus idem est ac latine Missus.
 - Apostoli omnes fuerunt baptizati Baptismo Christi.
 - Apostolus Petrus inter ipsos fuit baptizatus à Christo suis propriis manibus, à Petro Andreas, Jacobus, & Joannes, & ab eis ceteri.
 - Apostoli omnes à Christo ordinati sunt sacerdotes, & Episcopi, ad num. 5.
 - Apostoli omnes immediate à Christo, & non mediante Petro, acceperunt munus Apostolatus, sicque jurisdictionem, & auctoritatem ubique terrarum prædicandi verbum Dei, fundandi ecclesias, & creandi Episcopos, ad num. 7.
 - Ad duccit, & solvitur instantia; ad num. 11.
 - Apostoli singuli posuerunt suam articulum in symbolo, & verisimilius juxta ordinem traditum à Seco meo Doctore.
- FERRAR. BIBLIOTH. TOM. I.

BIBLIOTECA CENTRAL
U. A. N. L.

de post annos tres veni Hierosolimam videre Petrum n. & c. 2. Mihi enim, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. Et quod par fuerit omnium Apostolorum potestas, & iurisdicio administrandi per totum orbem terrarum absque ulla limitatione, habetur etiam in cap. in novo distr. 21. his verbis: *Ceteri vero Apostoli eum eodem, id est Petro, pari consorcio honorem, & potestatem acceperunt.* Brocap. Loquitur Dominus caus. 24. q. 1. *Hec erant utique & ceteri Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consorcio praediti, & honoris, & potestatis.* Et sic tenet Bellarmin. de Rom. Pontific. lib. 4. c. 22. & 23. & multi apud ipsum Barbo. part. 1. de offic. & potest. Episcop. t. 1. n. 31. Pirhing. lib. 1. decret. tit. 31. n. 40. Anacler. lib. 1. c. 31. p. 71. & alii plurimi cum communiore.

8 Nec valet obijcere Canonem cap. Ita Dominus, dist. 19. ubi Leo Papa videtur innuere Apostolos non recepisse iurisdictionem immediate Christo, sed a Petro his verbis: *Huius maneris sacramentum, ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in Beatis Petrus Apostolorum omnium summo principaliter collocaret, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua, velut in corpus omne diffunderet.* Non valet, inquam, quia ex canone isto nullimode potest deduci voluisse Pontificem innuere, quod Apostoli receperint iurisdictionem immediate a Petro, sed solum voluit ibi Pontifex (ut canonem, summarium, & ejus expositionem legendi patet) arguere quosdam Episcopos, qui contra ecclesiam romanam erigebant cervicem, & contra ipsos probare, quod non deberent recedere ab ecclesia romana ita a Deo confirmata, & in Petri soliditate corroborata, ut nulla temeritas hominum, nec porta Inferi adversus eam possiat unquam prevaleare, & quicumque a Petri soliditate, cuius vice Papa fungitur, recedere voluerit, sit deponendus, quod nos ulro fatemur, & insuper cum Cyrillano Papa in Canonibus Loquitur Dominus, caus. 24. quest. 1. dicimus, quod, quomodo Apostolus omnibus potest resurrectionem suam pariter potestatem tribuat, & dicat, sicut mihi me Petrus, & ego mitto vos, tamen, ut unitatem manifestaret, unitatis ejusdem originem ab uno incipientem auctoritate sua disposuit. Hoc utique erant ceteri Apostoli, quod Petrus fuit, pari consorcio praediti, & honoris, & potestatis, sed exordium ab unitate proficiunt.

10 ut ecclesia Christi una monstratur. Quia igitur voluit Christus exordium ecclesiae sumere ab unitate capitis ex omnibus Apostolis, qui erant pastores, & episcopi constituti, Petrus selegit, qui omnibus praesertim, & esset caput ecclesiae, quoniam si in ecclesia non esset unum caput, cui reliqua membra obtinerent, non posset corpus ecclesiae unum esse, sed membra ecclesiae sine capite inter se dissiderent, & in partes abirent. Licet enim Christus aequalem potestatem fundandi ubique terrarum ecclesiae creandi que Episcopos dederit omnibus Apostolis; tamen voluit inter ipsos esse quandam discretionem, ut scilicet Petrus esset eorum caput, & tamquam suus in tota ecclesia Vicarius, ordinarius, & perpetuo duraturam haberet potestatem, quae una cum officio Vicariatus Christi deinde transiret ad legitimos ejus Successores Romanos Pontifices, & Apostoli Petrum recognoscerent tamquam eorum caput, & principem, & sua iurisdictione esset solummodo personalis, & extraordinaria propter necessitatem illius temporis, & primae fundationis ecclesiae; adeoque in se ipsis terminata, nec transitura ad suos successores, quales sunt Episcopi Papa inferiores, Melchisedes in Epistolae Decret. Anacler. Papa c. In novo distr. 21. & idem Anacler. c. Sacrosancta, dist. 22.

12 Apostoli singuli posuerunt suum articulum in Symbolo; variis tamen variant in assignando ordine, quo quisque Apostolos suum articulum posuit; Et inter omnes verisimilior videtur ordo, quem tradit Doctor meus subtilis in 3. dist. 25. quest. unic. Sic Petrus posuit primum articulum, scilicet: *Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem Caeli, & Terrae.* Joannes posuit secundum, scilicet: *Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum.* Jacobus Zebedaei posuit tertium, scilicet: *Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine.* Andreas posuit quartum, scilicet: *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sep-*

pultus. Philippus posuit quintum, scilicet: *Descendit ad inferos.* Thomas posuit sextum, scilicet: *Tertia die resurrexerat a mortuis.* Bartholomaeus posuit septimum, scilicet: *Ascendit ad Caelos, sedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis.* Mattheus posuit octavum, scilicet: *Inde venturus est iudicare vivos, & mortuos.* Jacobus Alphaei posuit nonum, scilicet: *Credo in Spiritum Sanctum.* Simon Zelotes posuit decimum, scilicet: *Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum Communionem.* Judas Jacobit posuit undecimum, scilicet: *Remissionem peccatorum.* Sanctus Mattheus posuit duodecimum, scilicet: *Carneis resurrectionem, vitam aeternam.* Et hic Scoti ordo fundatur in Sacra Scriptura; Nam Actorum cap. 1. numer. 13, hoc eodem ordine referuntur Apostoli post Christum in caelis ascensionem: *Et cum introissent in Cenaculum, ascenderunt ubi manebat Petrus, & Joannes, & Jacobus, & Andreas, Philippus, & Thomas, Bartholomaeus, & Mattheus, Jacobus Alphaei, & Simon Zelotes, & Judas Jacobus;* Et exinde colligitur sortis super Mattheum, & enumeratus est cum undecim Apostolis, ibi num. 26. Unde verisimiliter est, quod singuli Apostoli posuerint suos articulos in Symbolo ab ipsis confecto, iusta ordinem sui Christi Ascensionem inter se observatum, & a S. Luca hic Actorum c. 1. n. 13. relatam.

(Postquam corpora juris hispani, praenuntiis habitis, videlicet Regii Fori, Septempartiarum, Ordinarum, Republicationis Castellae & Indiae. (in omnibus tit. 1. lib. 1. & 1. 3. p. 11.) perlegeris, intuearisque, Christiane Lector, quae debemus credere, hoc est, quidquid Sancta Romana Ecclesia credit aut confitetur, absque quo nemo salvabitur, & tamquam haereticis plectetur; vide verb. Praecedens in fin. oculos non avertas a leg. 1. ejusd. tit. & p. utpote in ea eisdem verbis. (quamvis hispano idiomate) quibus Apostoli fidei catholicae articulos posuerunt, cum eorumdem nominibus referuntur; ostenduntur quae in h. ejusd. tit. & p. sanctae fidei quatuordecim esse articulos, ex quibus ad divinitatem septem, ad humanitatem spectant ceteri.)

Apostolorum canones inducantur in cap. Placuit, dist. 16. Dicitur autem canones Sanctorum Apostolorum per Clementem a Petro Apostolo Rome ordinatum Episcopum in unum congesti, sunt sequentes.

I. Episcopus a duobus, aut tribus Episcopis ordinatur.

II. Presbyter ab uno Episcopo ordinator: item Diaconus, & reliqui Clerici.

III. Si quis Episcopus, aut Presbyter, praeter ordinationem Domini, quam de sacrificio instituit, alia quampiam, puta: aut mel, aut lac, aut pro vino siceram, aut confecta quaedam, puta: aut aves, aut aliqua animalia, aut legumina supra altare obtulerit, ut qui contra ordinationem Domini faciat, deponitur: excepto novo frumento, & usum opportuno tempore. Praeterea licitum non esto aliud quiddam admoveere ad altare, quam oleum in candelabrum, & incensum, oblationis tempore. (Hic Canon ab aliquibus dividitur in duos.)

IV. Omnium aliorum pomorum primitiae Episcopo, & Presbyteris Domum mittuntur, non super altare. Manifestum est autem, quod Episcopus, & Presbyteri inter Diaconos, & reliquos Clericos eas dividunt.

V. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus uxorem suam praetextu religionis non abijcto; si abijcit, segregator a communione; si perseverat, deponitur.

VI. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus seculares curas non suscipit, alioquin deponitur.

VII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus sanctum diem paschae ante venum aequinoctium cum Judaeis celebraverit, deponitur.

VIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut quicumque ex Sacerdotali consorcio, oblatione facta, non communicaverit, causam dicit. Etsi bona ratione subnixus sit, veniam promerentor. Sin minus dixerit, a communione excluditor, tamquam qui populo auctorem offensionis fuerit, mota contra eum suspicione, qui obtulit.

IX. Quicumque fideles ecclesiam ingrediuntur, & Scripturas audiunt, neque apud praesces, & sanctam communionem permanent; eos tamquam qui ordinis in ec-

clesia perturbationem inducant, a communione arceri oportet.

X. Si quis cum excommunicato, licet in domo, praesces conjunxerit, deponitur, & ipse.

XI. Si quis cum deposito Clerico, ut cum Clerico, praesces conjunxerit, deponitur, & ipse.

XII. Si quis Clericus, aut Laicus a communione segregatus, seu nondum in communione receptus ad aliam profectus civitatem sine commendatiis hinc receptis fuerit, a communione excluditor, tanquam qui receptus, quam qui receptus est. Si excommunicatus fuerit, in longum illi tempus excommunicatio proferatur.

XIII. Episcopo, qui parochiam suam dereliquerit, alteri insilire, nefas esto, licet a pluribus ad hoc compellatur, nisi rationabilis aliqua causa subsit, quae hoc ipsum facere, vi adigat, nemp; quod plus lucrus, & utilitatis his, qui illic constituti sunt, verbo pietatis conferre possit, neque hoc tamen a se ipso, sed a majorum Episcoporum judicio, & exhortatione maxime sibi obnoxium.

XIV. Si quis Presbyter, aut Diaconus, aut quicumque tandem de Clericorum consorcio, relicta parochia sua, in aliam concesserit, & omnino transmigrationem facta prae volentem sui Episcopi in alia parochia moram traxerit, hanc jubemus, ut porro in ministerio publico sit ecclesiae, maxime si accesserit ipsum Episcopum, ejus reddita contemptum; pervero illic ordine perseverans, ut laicus tamen ibi laicorum in communione admittor.

XV. Quodsi Episcopus, ad quem accesserit ipse nihil reputata vacatione a ministerio ecclesiastico parat, quae contra eos definita est, ipsos ut Clericos susceperit, a communione excluditor, ut perversi ordinis magister.

XVI. Qui post Baptismum duabus impunitus fuit nuptiis, aut concubinam habuit, si Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut denique in consorcio sacerdotali esse non potest.

XVII. Qui viduam duxit, aut divorciatam a vivo, aut meretricem, aut ancillam, aut aliquam, quae publicis mancipata sit spectaculis, Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, aut denique ex consorcio sacerdotali esse non potest.

XVIII. Qui duas sorores duxit, aut consobrinam, Clericus esse non potest.

XIX. Clericus, qui fideiusionis dat, deponitur.

XX. Si qui humana violentia eunuchus factus est, aut in persecutione amputata ei sunt virilia, aut ita natus fuit, & dignus est, efficior Episcopus.

XXI. Qui sibi ipsi virilia amputavit, Clericus non efficitur, sui enim ipsius homicida est, & inimicus creationi Dei.

XXII. Si quis cum Clericus esset, virilia sibi ipsi amputaverit, deponitur, homicida etenim sui ipsius est.

XXIII. Laicus, qui se ipsum mutilavit, per tres annos a communione ejicitor, puta, quia ipse vitae suae posuit insidias.

XXIV. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto deprehensus deponitur: non tamen a communione excluditor: Dicit enim Scriptura: *Bis de eodem delicto vindictam non estis greg; Eidem conditioni consimiliter, & reliqui Clerici subduntur.*

XXV. Ex his, qui celibes in Clerum pervenerant, jubemus; ut Lectores tantum, & Cantores (si velint) nuptias contrahant.

XXVI. Episcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum, qui vel fideles delinquentes, vel infideles injurias inferentes percutit, & terrorem ipsis per hujusmodi vult incutere, deponi praecipimus. Nusquam enim Dominus hoc nos docuit, immo vero contra, cum ipse percuteret, non reperiebat, cum laceraretur conviciis, non reddebat convicum, cum pateretur, non comminabatur.

XXVII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, ob certa crimina iure depositus attingere ministerium, quod aliquando traxerant, praesumpserit, omnino hic ab Ecclesia absconditor.

XXVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, pecuniam intervenit, hanc dignitatem nactus fuerit, deponitur tam ipse, quam qui eum ordinavit & om-

nino a communione absconditor, quemadmodum Simon Magnus a me Petro.

XXIX. Si quis Episcopus secularium magistratum familiaritate usus, per ipsos ecclesiam nactus fuerit, deponitur; segregator: quoque a communione quicumque cum ipso communionem habent.

XXX. Si quis Presbyter proprium aspernatus Episcopum, & seorsum conventicula egerit, & altare exerevit, cum de nullo crimine Episcopum in pietate, ac in iustitia condemnarit, deponitur quasi qui principatium ambit Tyrannus enim est. Consimiliter, & reliqui Clerici, qui sum illi calculum apponunt; Laici vero a communione segregantur; Atque haec post unam, & item alteram, ac tertiam Episcopi exhortationem fiunt.

XXXI. Si quis Presbyter, aut Diaconus per Episcopum a communione exclusus sit, si iniquam ab ipso suscipi, quam ab eo, qui ipsi a communione exclusus, nisi forte fortuna Episcopum, qui ipsi a communione segregavit, defunctus sit.

XXXII. Nemo peregrinum Episcoporum, aut Presbyterorum, aut Diaconorum sine commendatiis suscipitor: licet si eas obtulerit, attentius in disquisitionem vacantor: Et quidem si Praedicatoris pietatis fuerit, suscipiuntur: sin minus, ubi nec esset ia ipsi impedita veritas, ad communionem, & ulteriores ipsos consuetudinem non admittunt; multa enim per obreptionem fiunt.

XXXIII. Cujusque gentis Episcopus oportet scire, quina inter ipsos primus sit; habereque ipsum quodammodo pro capite, neque sine illius voluntate quidquam agere insolitum; illa autem sola quaeque pro tractate, quae ad parochiam ejus, & loca ipsi subdita attinet. Sed neque in illa citra omnium voluntatem aliquid facit; ita enim concordia erit, & Deus glorificabitur per Dominum in Sancto Spiritu.

XXXIV. Episcopus extra terminos suos in civitatibus, & regionibus sibi non subjectis ordinationes facere non presumat; si vero praeter voluntatem eorum, qui civitates illas, aut regiones detinet, fecisse convictus fuerit, deponitur tam ipse, quam etiam hi, quos ordinavit.

XXXV. Si quis ordinatus Episcopus ministerium, & curam populi sibi commissam non susceperit, hic a communione sejunctus esto: tamen, donec susceperit obedientiam accommodans. Similiter autem Presbyter, & Diaconus. Si vero non praevoluntate sua, sed praemalignitia populi non susceperit, maneat ipse quidem Episcopus; Clerus vero ejus civitatis a communione segregator; eo, quod tam inobedientem populum non corripuerit.

XXXVI. Bis in anno Episcoporum celebrator Synodus, ac pietatis inter se dogmata in disquisitionem vocantur; neque non in ecclesiis incidentes contradictiones dirimunt: semel quidem quarta feria Pentecostes, secundo duodecima Hyperbetei, id est, Octobris.

XXXVII. Omnium rerum ecclesiasticarum curam Episcopus gerit, & eas dispensat; quasi inspectante Deo; Non licitum autem est estio quiddam ex his sibi tamquam proprium assumere, aut cognatis suis largiri, quae Deo dedicata sunt; quod si pauperes illi sint, ut pauperibus subministrato, non tamen horum praetextu res ecclesiae venundat.

XXXVIII. Presbyteri, & Diaconi absque voluntate Episcopi nihil peragunt; Ipse enim fidei populus Domini commissus est, & pro animabus ab ipso repetitur ratio.

XXXIX. Manifestae sunt privatae res Episcopi, si modo & privatas habet: manifestae item sunt dominicae, ut privatas quidem res Episcopus cum mortuo, quibus vult & quomodo vult, relinquendi facultatem habeat; neque occasione ecclesiasticarum rerum interdicitur res Episcopi, qui numquam uxorem, & liberos, cognatos, aut servos habet. Justum enim est quoad Deum pariter, & homines, simul ne ecclesiae pro ignorantem rerum Episcopi damni aliquid sustineat, simul ne Episcopus, aut cognati ejus praetextu ecclesiae obledantur; aut etiam qui illum generis proximitate contingunt, incidant in negotia, ejusque mors implicetur diffamationibus.

XL. Praecipimus, ut Episcopus res ecclesiae in potestate habeat. Nam si pretiose hominum animae fidei ejus

committere sunt; multo utique magis oportet, & de pecuniis mandatum dare, ut illius arbitratu dispensentur, neque non cum timore Dei, summaque sollicitudine per Presbyteros, ac Diaconos erogentur in pauperes. Percipiat autem & ipse (si modo indiget) quantum ad necessarios suos, & hospitio exceptorum fratrum usus opus habet; ne quo modo ipse posterior loco habeatur, quam ceteri. Ordinavit enim lex Dei, ut qui altari inserviunt, de altari nutrantur, quando nec militibus unquam sui, anoniis hostibus arma inferunt.

XXI. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui vel aleva, vel ebrietatibus indulget, vel desinito, vel deponitur.

XXII. Subdiaconus, aut Cantor, aut Lector, qui consilia facit, vel desinito, vel à communionem sejungit, similiter & Laici.

XXIII. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui usuras à mutuum accipientibus exigit, vel desinito, vel deponitur.

XXIV. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui cum haereticis preces conjunxerit, dumtaxat à communionem suspenditur. Si vero etiam ipsos tamquam Clericos aliquid agere permiserit, deponitur.

XXV. Episcopum, aut Presbyterum, qui haereticorum Baptisma, aut sacrificium susceperint, deponi precipimus. Quae etenim conventio inter Christum, & Bellial, aut quae particula fidelis cum Infidelis?

XXVI. Episcopus, aut Presbyter, si eum, qui verum Baptisma habeat, iterum baptizaverit, aut pollutum ab impijs non baptizaverit, deponitur: ut qui crucem, & mortem Domini derideat, neque discernat veros Sacerdotes à Sacerdotibus impostoribus.

XXVII. Si quis Laicus, cum unam à se uxorem abjicit, alteram duxerit, aut ab alio dimissam, à communionem segregator.

XXVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter secundum ordinationem Domini non baptizaverit in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, sed in tres principio carentes, aut tres Filios, aut tres Paraclitos, deponitur.

XXIX. Si quis Episcopus, aut Presbyter in una initiatione non tres immersiones, sed unam dumtaxat, quae in mortem Domini detur, peregerit, deponitur. Non enim dixit Dominus: In mortem meam baptizate, sed profecti docete omnes gentes baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

L. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut quisvis omnino de Sacerdotali consortio, nuptiis, & carnibus, & vino abstinerit, non propterea quo mens ad cultum pietatis reddatur exercitatio, sed propter abominationem, oblitus quod omnia pulchra valde, & quod masculum, & feminam Deus creavit hominem, sed difamationibus laccens creationem Dei vocat ad callumiam, aut corrigitor, aut deponitur, aut ex Ecclesia rejektor. Consimiliter Laicus.

LI. Si quis Episcopus, aut Presbyter eum, qui à peccato revertitur, non recipit, sed rejektor, deponitur, eo quod Christum offendat, qui dixit, ob unum peccatorem, qui respiciat, gaudium a boriri in Coelo.

LII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus carnis, & vino Festivis diebus non utatur, idque per abominationem, non propter exercitacionem ad cultum pietatis, deponitur, tamquam qui cauterio notatam habeat conscientiam, & multis auctor sit offendiculi.

LIII. Si quis Clericus in caupona cibum capere deprehensus fuerit, à communionem excluditur: excepto tamen eo, qui necessario in itinere in commune diverit hospitium.

LIV. Si quis Clericus Episcopum contumelia affecerit, deponitur, Principi enim populi tui non maledices.

LV. Si quis Clericus contumelia affecerit Presbyterum, aut Diaconum, à communionem segregator.

LVI. Si quis Clericus mancum, aut mutum, surdumve aut caecum, aut eum, cui vitiosus inessus est, subannaverit, communionem privat; consimiliter, & Laicus.

LVII. Episcopus, aut Presbyter, qui negligentius circa Clerum, vel populum agit, neque in pietate eos erudit, à communionem segregator. Si vero in ea socordia perseveraverit, deponitur.

LVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter Clerico ex inopia laboranti necessaria non suppeditaverit, à communionem rejektor; sin perseverat, deponitur, ut qui Fratrem suum necaverit.

LIX. Si quis falso inscriptos impiorum libros tamquam Sacros in Ecclesia ad populi & Cleri corruptionem publicaverit, deponitur.

LX. Si accusatio contra Fidelem instituat de fornicatione, aut adulterio, aut quacumque alia actione prohibita, & convictus fuerit, in Clerum non producor.

LXI. Si quis Clericus per metum humanum, vel Judaei vel Graeci, vel Haereticis negaverit, si quidem nomen Christi, ab Ecclesia rejektor, si vero nomen Clerici, deponitur; penitentia tamen ductus, ut laicus recipitor.

LXII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut omnino quicumque ex Sacerdotali consortio comederit carnes in sanguine animae ejus, aut à bestis abreptum, aut suffocatum, deponitur: hoc enim Lex prohibuit. Sin vero Laicus fuerit, à communionem excluditur.

LXIII. Si quis Clericus, aut Laicus Synagogam Judaeorum, aut Haereticorum conventiculum ingressus fuerit, ut preces cum illis conjungat, deponitur, & à communionem excluditur.

LXIV. Si quis Clericus in concertatione aliquem pulsaverit, & uno ictu, ac pulsatione interemerit, deponitur propter temeritatem suam. Sin vero Laicus sit, accetor à communionem.

LXV. Si quis Clericus dominicum diem, aut Sabbathum, uno solo dempto, jejunare deprehendatur, deponitur, sin Laicus, à communionem ejektor.

LXVI. Si quis virginem sibi non desponsatam ad mota vi detinet, à communionem suspenditur. Non licitum autem esto aliam ducere: sed eam detinet, quam sollicitavit, quamvis pauperula sit.

LXVII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus secundum ab aliquo ordinationem susceperit, deponitur tam ipse, quam qui ipsum ordinavit; nisi forte constet ordinationem eum habere ab Haereticis. Qui à talibus baptizati, aut ordinati sunt, hi neque Fideles, neque Clerici esse possunt.

LXVIII. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, aut Lector, aut Cantor Sacram Quadragesimae Paschae, aut quartam feriam, aut Parasceve non jejunaverit, deponitur, praetereaquam si imbecillitate impediatur corporis. Sin Laicus sit, communionem privat.

LXIX. Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus aut omnino quicumque ex Clericorum consortio cum Judaeis jejunaverit, aut communem Festum diem cum ipsis egerit, aut Laicitate Festi, nempe azyta, aut aliud hujus generis ab eis susceperit, deponitur: Si Laicus, à communionem segregator.

LXX. Si quis Christianus oleum ad Sacra Gentilium, aut in Synagogam Judaeorum in Festis eorum detulerit, aut lucernas incendit, à communionem excluditur.

LXXI. Si quis Clericus, aut Laicus ceram, aut oleum ex Sancta subripiat Ecclesia, à communionem sejungitor.

LXXII. Vas aureum, & argenteum sanctificatum, aut velamen, linteumve nemo amplius in suos usus assumit; iniquum enim est. Ceterum si quis deprehensus fuerit, excommunicationem muldator.

LXXIII. Episcopum de aliquo per fide dignos accusatum homines, ab Episcopis vocari necessarium est. Et si quidem comparuerit, & confessus, convictusque fuerit, censura irrogator ecclesiastica. Si vero vocatus non obtemperaverit, secunda quoque vice vocatur, missis duobus ad ipsum Episcopis. Quod si per contumaciam, nec sic quidem comparuerit, Synodus suam contra ipsum pronuntiat sententiam, nec quid tergiversando, de tractandaque judicium lucrifacere videatur.

LXXIV. In dictionem testimonii contra Episcopum haereticus non admittitor, sed neque Fidelis, si solus sit, in ore enim duorum, aut trium testimonium consistet omne dictum.

LXXV. Item non oportet Episcopum Fratris, aut Filio, aut alteri cognato humano gratificari affectu. Neque enim Ecclesiam Dei conferre debet in heredes; Numvero si quis id fecerit, irrita permanto ordinatio: ipse autem Excommunicationem percellitor.

LXXVI. Si quis oculo defectus, aut obtuso crure existat, & dignus sit, Episcopus effektor; non enim mutilatio corporis ipsum pollut, sed inquinatio animae.

LXXVII. Qui verò mutus, surdusve, & caecus est, Episcopus non effektor: non quia oblato corpore est, sed ne ecclesiastica impediatur munia.

LXXVIII. Si quis daemone habeat, Clericus non effektor; sed neque cum fidelibus preces funditor; mandatum vero recipitor, & si dignus fuerit, effektor.

LXXIX. Qui ex vita gentili advenerit, & baptizatus est, aut ex conversatione prava; eum justum non est protinus promoveri in Episcopum. Injuriam enim est eum, qui non prius specimen, & documentum de se praeberit, aliorum Doctorem existere, nisi alicubi dono divinae gratiae hoc fiat.

LXXX. Dicimus, quod non oportet Episcopum, aut Presbyterum publicis se administrationibus immittere; sed vacare, & commodum se exhibere usibus ecclesiasticis. Animum igitur inductio hoc non facere, aut deponitor. Nemo enim potest duobus Dominis servire juxta praeceptum domitici.

LXXXI. Servi, si in Clerum promoventur citra Dominorum volunteri in Episcopum. Injurium enim est eum, si quando verò servus quoque gradus ordinatione dignus videatur (qualis & noster Onesimus apparuit) & Domini consenserit, manucque emiserit, & domo sua ablegaverit; effektor.

LXXXII. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui militia vacaverit, & simul utrumque retinere voluerit, tam officium romanum, quam sanctionem sacerdotalem, deponitor. Quae enim Caesaris sunt, Caesari: & quae Dei, Deo.

LXXXIII. Quisquis Imperatorem, aut magistratum contumelia affecerit, supplicium luito, & quidem si Clericus sit, deponitor; si laicus à communionem removetor.

LXXXIV. Suntu omnibus vobis Clerici simul, & Laici venerandi, ac sacri libri, veteris quidem Testamenti; Moysis quoque, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Jesus filii Nave unus, Judicum unus, Ruth unus, Regnorum quatuor, Derelictorum ex libro dierum duo, Hester unus, de Machabaeorum gestis tres, Job unus, Psalterium unus, Salomonis tres, Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Cantorum, Prophetarum duodecim: Unus Isaia, Jeremia unus, Daniel unus. Inquirent autem à vobis extrinsecus, ut adulescentes vestri addiscant item sapientiam eruditus Syrach. Nostra vero, hoc est novum Testamentum, evangelica quatuor, Matthaei, Marci, Lucae, Joannis: Pauli epistola quatuordecim, Petri epistola duae, Joannis tres, Jacobi una, Judae una, Clementis epistola duae; & praeparationes, quae vobis Episcopis per me Clementem in libris octo nuncupatae sunt, quas omnibus publice non oportet ob quadam arcaea, quae in se continent: Et actiones nostras Apostolorum.

☉ Iste canon ex Bail, & aliis, est apocryphus, quia omittit varios libros canonicos, & alios non canonicos admittit.

17 Apostolorum traditiones non possunt in dubium revocari, & ab omnibus sunt observandae. Concil. Ephesin. in epist. civit. ad Theodosium. Marcell. i. epist. ad Apostolorum canon. Apostolorum literas contemnens est haereticus, cap. Quid autem, cap. 24. quae. 3. Apostoli cum Christo habuerunt usum, & dominium aliorum mobilia, & affirmate contrarium est haereticum, cap. Cum inter, extravaagant. Joann. XXII. de verbis significat.

20 Apostoli cum Christo multa habuerunt, de quibus poterant disponere, cap. Quia quorundam, extravaag. Joann. XXII. de verbis. significat. Apostolorum praeceptum de pecunia non habenda non fuit rigorosum, cap. Quia quorundam, ibid. §. Adhuc heet; ubi post multa habentur haec praecisa verba: Praeterea Augustinus dicit praecipere, quod illud non fuit praeceptum; sed potestas recipiendi necessaria ab illis, quibus praedicaabant evangelium, quae verbere Apostolis licuit, vel etiam non observare.

22 Plura de Apostolis ab Auctore asseruntur, quae non solum in controversiam revocantur, sed etiam ut falsa excluduntur ab omnibus etatis nostrae eruditissimis viris.

Nos vero tum ea, quae omisit ipse, supplevimus; tum ea indicavimus, quae ex auctoribus hac de re suspectis nimis confidenter asseruit. Apostolos itaque Christus Dominus elegit duodecim non generis nobilitate, non honoribus, nec literis conspicuos, sed idiotas elegit, ut confunderent mundum, teste Augustino, tract. 7. in Joannem, & huic militer natos, inhonoratos, illiteratos, ut quidquid magnum esset & facerent, ipse in eis esset & faceret, ut idem asserit S. Pater, lib. 18. de Civitate Dei, cap. 49. Rem praclare exponit Ambrosius, lib. 5. in Lucam, cap. 6. per haec verba: "Averte caeleste consilium: non sapientes aliquos, non divites, non nobiles, sed piscatores, & publicanos, quos dirigeret, elegit, ne tradidisse prudentia, ne redemisse divitiis, ne potentiae, nobilitatisque auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videretur, ut veritatis ratio, non disputationis gratia prevaleat."

☉ Origine Galilae fuerit. Nam Angeli actor. 19. Viros Galilaeos appellaverunt, & Judaei diversarum nationum Galilaeos eisdem dixere, dum eos audientes mirarentur dicentes: Nonne omnes isti, qui loquuntur, Galilaei sunt? quos tamen nos auditimus loquentes nostris linguis Magnalia Dei. Qui fratres Domini dicantur; ortum ex tribu Juda habuere; reliquos vero ex tribu Zabulon & Nephtali fuisse tradunt Hieronymus, in Italam, cap. 9. & Theodoretus, in Psalm. 67.

☉ Praeter duodecim à Christo selectos tres alii recensentur Apostoli, S. Mathias in locum Judae proditoris ab Apostolis suffectus, atque Paulus & Barnabas peculiari Sancti Spiritus instinctu Apostolatus munere insigniti. Nec desunt qui dicant; S. Joannem Baptistam Apostolum fuisse Aeterni Patris. Hieronymus, in cap. 1. ad Galatas; aut: Unde et nos postumus intelligere Joannem quoque Baptistam, & Prophetam, & Apostolum appellandam; si quidem est Scriptura: Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Joannes.

☉ Inquit hic quoque solet, num fuerint Apostoli matrimonium conjuncti. Tertullianus, lib. de Monogamia, cap. 8. Petram solum, inquit, invenio maritum per sacrum. Eandem sententiam claris exponit Hieronymus, lib. adversus Jovinianum, cap. 14. "Quoniam excepto Apostolo Petro non sit manifeste relatum de alijs Apostolis, quod uxores habuerint; & cum de uno scriptum sit, nec de ceteris tacitum; intelligere debemus sine uxoris eos fuisse, de quibus nihil tale scriptura significat."

☉ De Paulo vero infra subdit: Petrus, & ceteri Apostoli, ut vel (habet Joviniano) ex superfluo interim concedam, habuerunt quidem uxores, sed quas eo tempore acceperant, quo evangelium nesciebant. Qui assumpti postea in Apostolatum reliquerunt officium conjugale. "Nam cum Petrus ex persona Apostolorum dicit ad Romanum, "Recce nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te, respondit ei Dominus: Amen dico vobis, quoniam nemo est, qui dimiserit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios propter regnum Dei, qui non recipiat multo plura in saeculo ipso, & in saeculo futuro vitam aeternam." Epist. 50. ad Pammachium, cap. 8. Apostoli vel virgines, vel post nuptias continentis fuerunt: Ambrosius autem in ea esse videtur sententia, lib. 4. in Lucam, cap. 4. ut non solum Petrus, sed etiam Andriae uxor fuerit; & quidem soror uxoris ipsius Petri; ait enim: forasit in ipso mulieris illius soror Simo- nis, & Andriae uxoris Crispini, febris carb nostra languabat. Auctor Commentarii in epistolas S. Pauli (qui non Ambrosius, sed Hilarius quidam Sardus secta Luciferianus & Anabaptista à viris eruditissimis, & quem S. Hieronymus falso irridens orbis devaluationem appellat adversus Luciferianos, cap. 9.) in epist. 11 ad Corinthios, cap. 1. scripsit: Omnes Apostoli exceptis Joanne & Paulo uxores habuerunt. At obscuro suspicte auctoris sententia fidem non meretur; praesertim dum cum illis, quas recitavimus auctoritatis comparatur. Fuit nonnulli, Petrum ante Apostolatum ex conjugio Petronillam filiam suscepisse; etsi aliqui arbitrantur Petronillam filiam Petri spiritualem dumtaxat fuisse, eodem prorsus modo quo idem Petrus epist. 11. c. 13. Matcum filium suum appellavit, idque comprobatur etiam Baron. ad an. 66. §. 3. Quantum ad Apostolorum baptismum probanda ne-

APOSTOLI,
id est literæ dimissoriae.

SUMMARIUM.

- 1 *Apostoli unde dicti.*
- 2 *Apostolorum nomine in iure veniunt literæ dimissoriae, quibus reus dimittitur à iudice inferiori ad superiorem, qui per eos Apostolos instruitur de causa, & processu.*
- 3 *Isti Apostoli, qui petuntur in causa appellationis, interdum vocantur epistolæ, & interdum dimissoriae.*
- 4 *Apostolorum quinque sunt species, scilicet Apostoli Conventuales, Dimissorii, Reverentiales, Refutatorii & Testimoniales.*
- 5 *Qui sint Apostoli Conventuales.*
- 6 *Qui sint Dimissorii.*
- 7 *Qui sint Reverentiales.*
- 8 *Qui sint Refutatorii.*
- 9 *Qui sint Testimoniales.*
- 10 *Si iudex requisitus non tradit Apostolos, & appellanti eos denegat, & postea procedit in causa, non valet processus, nisi renuntiatum fuisset appellationi.*
- 11 *Si appellans non petat Apostolos infra triginta dies, censetur renuntiare appellationi.*
- 12 *Et si iudex illos denegat, vel infra premissum tempus malitiosè, aut negligenter ei tradere præmittit, non valet ejus interim confectus processus.*
- 13 *Triginta dies sunt terminus ad petendum Apostolos.*
- 14 *Novæ additiones ex aliena manu, ad num. 18.*

APOSTOLI dicuntur derivari à verbo græco, *Apo*, quod latine valet idem ac *De*, & *Stolon*, quod latine idem valet ac *Missio*, quasi dimissio alicujus cause, quam facit unus Iudex ad alium. Sic Hostiensis relatus, in cap. Cordis nobis, tit. 15. de appellat. in 6. verb. Petat. Unde Apostolorum nomine in iure veniunt literæ dimissoriae, quibus reus dimittitur à iudice inferiori ad superiorem, qui per eos Apostolos instruitur de causa, & processu; colligitur, ex cap. Ut super de appellat. in 6. & expressè Glossa, in cap. Cordi nobis, de appellat. in 6. verb. Petat. & Glossa, notabil. in Clement. cap. Si à iudicibus, de appellat. verb. Nota Apostolos, & in cap. Quamvis rigor, Clement. de appellat. Et isti apostoli, qui petuntur in causa appellationis, interdum dimissoriae, Gloss. ibid. in Clement. cap. de appellat. Quamvis rigor, verb. Nota, & dicuntur dimissoriae, quia ad eum, ad quem appellatur, causa dimittitur; Joann. Andreas, in leg. Dimissoriae, ff. de verbor. significat. num. 3. Fagnan. in capit. Significasti, de offic. Archiepiscopi. & Communis. Apostolorum quinque sunt species, scilicet Apostoli Conventuales, Dimissorii, Reverentiales, Refutatorii, & Testimoniales. Apostoli Conventuales sunt illi, qui dantur à parte adversa appellationem admittente, sive judicialiter tacente, vel refutante iudice, sive extrajudicialiter sine iudicis interventu; cap. Saepè contingit, de appellat. Dimissorii sunt illi, per quos iudex dimittit appellatentem ad iudicem ad quem, quia appellationem detulit, & eam admisit, cap. Ab eo, caus. 2. quest. 6. ¶ Dicebantur etiam apostoli dimissoriae literæ ab Episcopo datae cuipiam Clerico, vel Laico in aliam diocesim proficiscentibus, ut vel ordinibus initiarentur, vel ad majores promoverentur, aut in catalogum alterius ecclesie referrentur. Ita Auctor. additionum ad Hieroleicon Maeri, Bononie edit. ann. 1765. verb. Apostoli. De hujusmodi literis dimissoriis, seu dimissorialibus, vide verb. Ordo, artic. 3. num. 36. usque in finem. ¶ Reverentiales sunt illi, per quos iudex ob reverentiam superioris appellati deferit appellationi, cui alias deferre non tenebatur; cap. Fir. 1. de appellat. in 6. Refutatorii sunt illi, quos dat iudex non deferens appellationi, exprimendo simul causam, cur appellationem non admisit, cap. Cordi nobis,

APPELLATIO.

ARTICULUS I.

Quoad ea, quæ concernunt appellationis essentiam, divisionem, & finem.

SUMMARIUM.

- 1 *Appellatio quid sit.*
- 2 *Appellatio est duplex, judicialis una, & extrajudicialis altera.*
- 3 *Appellatio judicialis que sit, ad n. 5.*
- 6 *Appellatio judicialis, & extrajudicialis tripliciter differunt inter se, & assignatur hæc triplex differentia, ad num. 8.*
- 9 *Appellatio est rationalis, seu legitima, & est illa que fit justa de causa, ac servatis iure servandis, & ista legitima appellationi tenetur iudex regulariter deferre.*
- 10 *Alia est appellatio frustratoria, & est illa, que solimmodo moranda solutionis, aut prorahenda litis causa interponitur, & isti non tenetur iudex deferre. Immo sic injustè appellans omnino puniendus est.*
- 11 *Alia est appellatio frivola, ac levis, & est illa, que fit ex minutis, ac frivolis, seu inutilibus rationibus, & isti pariter non tenetur iudex deferre, sed meritis potest eam sic cognitam statim rejicere.*
- 12 *Appellatio propter tres causas potissimum introducenda est, quæ tres causæ assignantur, ad n. 14.*
- 15 *Fieri potest, ut licet sententia prioris iudicis sit formaliter justa, isque rectè processerit, tamen ea à iudice appellationis propter novas allegationes rescindi debeat.*

APPELLATIO est ab inferiori ad superiorem iudicem provocatio ratione gravaminis illati, vel inferendi facta; cap. Placuit. 2. quest. 6. Est in iure communis. Est igitur duplex, judicialis una, & extrajudicialis altera; cap. Cordi nobis, cap. Concertationi, de appellat. in 6. & Clement. 3. cod. tit. Appellatio judicialis est, quæ fit ab actu judiciali, scilicet à sententia iudicis, sive definitiva, sive interlocutoria, qua quis se gravatum existimat, aut cum quis citatur à iudice dato nimis brevi tempore peremptorio: tunc sic gravatus habet justam causam appellandi juxta cap. 1. de dilatore, vel cum iudex delegatus juxta exceptionem partis, quod v. gr. vi impetrati recepti apostolici conveniri non possit, admittere non vult; tunc ea pars tanquam aggravata ad superiorem appellare potest, juxta cap. Significante 31. & cap. Rodulphus 35. de rescriptis. Appellatio extrajudicialis est, quæ fit ab actu aliquo extrajudiciali, quo quis se gravatum existimat, vel probabiliter gravandum timet; ut si quis injustè sit captus, vel incarceratus, vel nominatus, & obligatus ad tutelam, ad quam non tenetur, tunc potest, si se gravatum sentit, appellare; leg. 1. §. Si quis tutor, ff. Quando appelland. sit. Sic etiam appellatio extrajudicialis dicitur, quæ fit contra electiones, collationes, & provisiones, ex quibus se quis gravatum sentit; cap. Concertationi de appellat. in 6.

Appellatio judicialis, & extrajudicialis tripliciter differunt inter se. Primò, quia appellatio judicialis supponit iudicium esse ceptum, cum sit provocatio à iudice inferiore ad superiorem. Appellatio vero extrajudicialis non supponit iudicium inceptum, sed ipsum iudicium, seu causam incipit; tunc enim solum incipit causa, cum interponitur ipsa appellatio extrajudicialis, & ideo magis propriè dicitur provocatio ad causam, ut habetur, cap. Cum sit Romana, his verbis: *Sacri canonis etiam extra iudicium passim appellare permittunt. Nec solent hujusmodi dici appellationes, sed provocaciones ad causam.* Secundo, differunt, quia appellatio judicialis supponit necessariò iudicem à quo, & iudicem ad quem, extrajudicialis verò non necessariò supponit iudicem à quo, cum